

ANALIZA CONCEPTULUI DE „INTERES PUBLIC” PRIN PRISMA LEGISLAȚIEI DIN R.MOLDOVA

Nicolae PASCARU

CZU: [342:340.134](478)

pascarunicolae95@gmail.com

În condițiile situației actuale, marcată de criza provocată de virusul COVID-19 la nivel mondial, când anumite drepturi ale omului au fost limitate și uneori chiar și încălcate, la nivelul tuturor statelor în care a fost instaurată starea de urgență, o cercetare consacrată conceptului de „interes public”, prin prisma legislației din RM, comparativ cu cea din România, reprezintă un subiect actual. Importanța înțelegerii corecte a noțiunii/conceptului de interes public, rezidă în faptul că anume interesul public servește drept unul dintre principalele argumente/justificări pentru emiterea unor decizii de către unele autorități publice menite să influențeze în unele cazuri întreaga societate.

Scopul acestui articol este de a identifica cadrul legal în care este utilizat conceptul de „interes public”, și în ce context legiuitorul din RM și România operează cu noțiunea de interes public.

Ca punct de pornire pentru analiza conceptului de interes public în legislația națională, adică din RM, servesc prevederile legii supreme din RM, și anume, Constituția RM [1], unde sintagma de interes public o identificăm în două articole constituționale în art.34 alin. (1) și art. 127 alin. (4).

Potrivit art. 34 alin. (1) din Constituție, persoanei îi este garantat dreptul de a avea acces la orice informație de *interes public*. În redacția textului constituțional sintagma de interes public este redată general, iar acest fapt poate permite diverse interpretări, în unele cazuri, chiar și abuzuri. Pentru a evita asemenea situații, prevederile articolului constituțional prenotat, trebuie analizate prin prisma Legii privind accesul la informație nr. 982-XIV din 11.05.2000 (în vigoare 28.07.2000) [2], (*în continuare* – Legea nr.982/2000). Astfel, potrivit prevederilor Legii nr.982/2000, în partea ce ține de definirea expresă ce reprezintă o informație de interes public, și ce categorie de informație poate fi atribuită la categoria de *informație de interes public*, putem

menționa faptul că în legislația națională, legiuitorul nu definește expres care informație poate fi catalogată drept informație de interes public.

De asemenea, în Legea nr.982/2000, legiuitorul nu operează cu noțiunea de *informații de interes public*, ci cu cea de informație oficială. În acest sens, potrivit Legii nr.982/2000, prin informații oficiale se subînțeleg informații aflate în posesia și la dispoziția furnizorilor de informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept. Totodată, furnizorul de informații [3], în conformitate cu competențele care îi revin, este obligat să asigure informarea activă, corectă și la timp a cetățenilor asupra chestiunilor de interes public.

Dacă legiuitorul nu definește expres în textul legii ce reprezintă o informație de interes public, atunci în literatura de specialitate, unii autori definesc informațiile de interes public ca fiind: *„orice date sursa cărora sunt instituțiile publice. La ele se referă: instituții ale administrației de stat, naționale, locale, instituții cu vocație națională, autoritățile naționale ș.a. sau chiar instituții de drept privat, dacă acestea folosesc în activitatea lor resurse publice (bugete, proiecte, personal, resurse materiale ș.a.). Caracterul public al informațiilor de interes public evidențiază faptul că aceste informații trebuie să fie accesibile opiniei publice”* [4].

De asemenea, cu titlu de drept comparat, putem menționa că în România de exemplu, legiuitorul definește în textul legii expres că prin informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informației [5].

Reieșind din cele prenotate, rezultă că interesul public în cazul accesului la informație de interes public se referă la dreptul oricărei persoane de a fi informată prompt, corect și clar asupra măsurilor preconizate și mai ales asupra măsurilor luate de autoritățile publice, la accesul liber la sursele de informare publică, posibilitatea persoanei de a recepționa direct și în bune condiții emisiunile radiofonice și televizate, obligația autorităților publice de a crea condițiile materiale

și juridice necesare pentru difuzarea liberă și amplă a informației de orice natură [6].

Cu referire la art. 127 alin. (4) din Constituție, putem menționa faptul că sintagma de interes public este coroborată cu bunurile din domeniul public al statului. Interesul public în acest caz fiind înțeles ca interesul întregii comunități în legătură cu anumite bunuri. Astfel, dacă bunurile, prin natura lor, sivesc utilității sau interesului public, ele vor alcătui obiectul dreptului de proprietate publică, pentru care legiuitorul a instituit un regim juridic diferit de cel al dreptului de proprietate privată. Prin bunuri de utilitate sau interes public se înțeleg acele bunuri care, prin natura lor, sunt destinate a fi folosite de membrii societății [7].

Aferent prevederilor constituționale prenotate, sintagma de interes public o putem identifica într-o multitudine de legi organice (legi speciale, Coduri), în unele din legi interesul public, fiind chiar definit.

În acest sens, potrivit art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010 [8] (*în continuare* – Legea nr. 64/2010), interesul public, este definit de legiuitor ca: *„interes al societății (și nu simpla curiozitate a indivizilor) față de evenimentele ce țin de exercitarea puterii publice într-un stat democratic sau față de alte probleme care, în mod normal, trezesc interesul societății sau al unei părți a ei”*. De asemenea, potrivit art. 4 și art. 6 din Legea nr. 64/2010, orice persoană are libertatea de a primi informații de interes public prin intermediul mass-mediei, iar mass-media, la rândul său, are sarcina de a informa publicul asupra problemelor de interes public și de a efectua, în conformitate cu responsabilitățile sale, investigații jurnalistice în probleme de interes public. Totodată, pentru identificarea problemelor/chestiunilor de interes public, așa cum a reținut și Curtea Constituțională în una dintre deciziile sale [9], dar și Curtea Europeană a Drepturilor Omului în mai multe decizi [10], definirea a ceea ce poate constitui un subiect de interes public va depinde de circumstanțele fiecărui caz, or, interesul public se referă la chestiuni care afectează publicul într-o asemenea măsură, încât acesta să manifeste un interes în mod legitim, care îi atrage atenția sau care îl privește într-o măsură semnificativă, în special pentru că afectează bunăstarea cetățenilor sau

viața comunității. Acesta este și cazul chestiunilor apte să dea naștere unor controverse considerabile, care privesc o problemă socială importantă sau care implică o problemă cu privire la care publicul ar avea un interes să fie informat.

O altă definiție identificată în prevederile legale naționale a interesului public o putem regăsi în art. 18 din Codul administrativ [11].

Astfel, în sensul Codului administrativ, legiuitorul prevede că interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții. Din cele relatate, putem deduce că interesul public se alină într-o legătură indisolubilă cu prevederile Constituționale privind ordinea de drept, democrația etc. Totodată, în sensul prevederilor din Codul administrativ, rezultă că anume interesul public reprezintă expresia unei nevoi sociale ce vizează întreaga comunitate, iar autoritatea publică, în sensul Codului administrativ, trebuie să acționeze în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public, or, interesul public, așa cum putem deduce din Codul administrativ, implică garantarea și respectarea de către autoritățile publice a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, garantate prin Constituție și tratatele internaționale la care R. Moldova este parte.

Astfel, așa cum menționează unii autori în literatura de specialitate, interesul public poate face și obiectul unui act normativ prin care se împuternicește prin lege ca o anumită autoritatea publică să soluționeze o anumită problemă de interes personal sau public sau să înainteze diferite propuneri pentru realizarea unor acțiuni de interes public [12].

O altă lege în conținutul căreia identificăm sintagma de interes public este Legea cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public nr. 1384-XV din 11.10.2002 (În continuare – Legea nr. 1384/2002) [13].

În sensul legii prenotate, interesul public este coroborat cu rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interesul public. Totodată, rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în condițiile Legii nr.1384/2002, reprezintă niște măsuri excepționale, prin care în condițiile legii autoritățile administrației publice împuternicite prin

lege, obligă instituțiile publice, agenții economici, precum și cetățenii la cedarea temporară a unor bunuri mobile sau imobile, precum și obligă anumite categorii de cetățeni pentru îndeplinirea unor lucrări sau desfășurarea unor activități în interes public și de apărare a țării.

Astfel, în sensul Legii nr.1384/2002, interesul public în situații excepționale, reprezintă unul dintre temeiurile de bază pentru rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în sensul legii prenotate.

În concluzie, în lumina celor relatate *supra*, putem deduce mai multe concluzii de rigoare asupra conceptului de interes public după cum urmează:

1. Cadrul legal al RM conține reglementările în care identificăm sintagma de „interes public”, în unele dintre reglementări legiuitorul chiar și definește expres ce reprezintă interesul public.

2. Totodată, în poșida reglementărilor prenotate, cadrul legal național încă conține destul de multe incertitudini în partea ce ține de interpretarea uniformă și unanimă a ceea ce reprezintă interes public.

3. Legislația în care identificăm sintagma de interes public se referă mai mult la legislația din domeniul dreptului public, or, interesul public așa cum am putut deduce din prevederile legale analizate, se referă la interesul general al întregii comunități.

4. Aferent conceptului de interes public, legiuitorul operează și cu alte noțiuni care sunt în coroborare cu interesul public, și anume, informație de interes public, sau bunuri folosite în interes public.

5. Legiuitorul din RM spre deosebire de cel din România nu definește expres în textul legii ce reprezintă o informația de interes public, iar acest lucru poate genera anumite interpretări extensive, uneori chiar și abuzive.

6. Interesul public servește unul dintre principalele argumente, atunci când este vorba despre emiterea unor decizii de către unele autorități publice în vederea reglementării anumitor situații de criză sau mai complicate, cum a fost în cazul instaurării stării de urgență provocată de virusul COVID-19.

Referințe:

1. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994 (în vigoare 27.08.1994)
Republicat: *Monitorul Oficial al R. Moldova*, nr.78 art.140 din 29.03.2016;
Monitorul Oficial al R. Moldova, nr.1 din 12.08.1994.

2. Legii privind accesul la informație nr. 982-XIV din 11.05.2000 (în vigoare 28.07.2000). *Monitorul Oficial al R. Moldova* nr.88-90 art.664 din 28.07.2000.
3. Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010 (în vigoare 09.10.2010). *Monitorul Oficial* nr.117-118 art.355 din 09.07.2010.
4. Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018 (în vigoare 01.04.2019). *Monitorul Oficial al R. Moldova* nr.309-320 art.466 din 17.08.2018.
5. Legea cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public nr. 1384-XV din 11.10.2002 *Monitorul Oficial al R. Moldova* nr.178-181 art.1352 din 27.12.2002.
6. Legea nr. 544 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public Publicată În: *Monitorul Oficial al României* nr. 663 din 23 octombrie 2001.
7. MOISEEV, O. Valoarea informației publice în contextul dezvoltării existenței și competenței sociale. În: *Studia Universitatis Moldaviae, Seria Științe sociale*, 2018, nr.8 (118).
8. Hotărârea Curții Constituționale nr. 1 din 11.01.2000 (*Monitorul Oficial* nr. 8-9/3 din 20.01.2000) http://www.constcourt.md/public/files/file/informatie_utila/Comentariu_Constitutie.pdf (accesat la data de 10.06.2020).
9. Hotărârea CC Nr. 29 din 12-12-2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 16 alin. (9) din Legea nr. 180 din 26 iulie 2018 privind declararea voluntară și stimularea fiscal (accesul la informațiile privind declararea voluntară a bunurilor) (sesizarea nr. 106g/2019).
10. Cauzele CEDO Couderc și Hachette FilipacchiAssociés vs. Franța [MC], 10 noiembrie 2015, §§ 97 și 103, Cauza Roșianu vs. România, 24 iunie 2014, § 61, Társaság a Szabadságjogokért vs. Ungaria, 14 aprilie 2009, § 36; Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkungund Schaffungeines wirt schaft lichges unden land- und forst wirt schaft lichen Grundbes itzes vs. Austria, 28 noiembrie 2013, § 35; Youth Initiative for HumanRights v. Serbia, 25 iunie 2013, § 20; și Guseva vs. Bulgaria, 17 februarie 2015, § 41.